

Byla C-226/24 [Barbavi]ⁱ

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2024 m. kovo 26 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Corte di Appello di Firenze (Italija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. sausio 8 d.

Apeliantė:

A. M.

Kita apeliacinio proceso šalis:

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)

CORTE DI APPELLO DI FIRENZE (Florencijos apeliacinis teismas)

Darbo bylų skyrius

<...>

byloje <...>, kurią inicijavo

A. M. <...>

APELIANTĖ GRAŽINTOJE NAGRINĖTI BYLOJE

prieš

Istituto nazionale della previdenza sociale – INPS (Nacionalinė socialinės apsaugos įstaiga – INPS) <...>

KITA APELIACINIO PROCESO ŠALIS GRAŽINTOJE NAGRINĖTI BYLOJE

ⁱ Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

ir prieš

***Agenzia delle entrate Riscossione* (Mokesčių administratorius – surinkimas, toliau – Surinkimo įstaiga)**

*KITA APELIACINIO PROCESO ŠALIS GRAŽINTOJE NAGRINĖTI BYLOJE,
BYLOS NAGRINĖJIME NEDALYVAVO*

dėl sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, priimto po *Corte di Cassazione* (Kasacinis teismas) Darbo bylų skyriaus 2022 m. balandžio 27 d. priimtos nutarties Nr. <...>.

<...> nutarė:

**NUTARTIS PATEIKTI EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMUI
PRAŠYMĄ PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ DĖL ES TEISĖS
IŠAIŠKINIMO (SESV 267 STRAIPSNIS)**

APELIACINIAME TEISME NAGRINĖJAMAS GINČAS

- 1 Šioje byloje nagrinėjamas A. M. pateiktas prieštaravimas dėl dviejų INPS 2013 m. gruodžio mėn. išduotų ir tuometinės *Equitalia Centro s. p. a.* (dabar – Surinkimo įstaiga) įteiktų mokėjimo reikalavimų, kuriuose nurodoma sumokėti įmokų skirtumą ir civilines sankcijas už A. M. 2007 m. pagal terminuotas darbo sutartis įdarbintus žemės ūkio darbuotojus, kuriems darbdavė įmokas apskaičiavo pagal faktiškai išdirbtas valandas, o ne pagal CCNL (nacionalinė kolektyvinė sutartis, toliau – CCNL) nustatytą šešių su puse valandų darbo dienos laiką. Konkrečiai:
  - mokėjimo reikalavimas Nr. 351 2013 00015706 01 000, kuriuo nurodoma sumokėti 4,1 EUR sumą kaip pagal darbo sutartį dirbančių asmenų apsaugos nuo nelaimingų atsitikimų ir senatvės pensijos įmokas ir atitinkamas civilines sankcijas, susijusias su žemės ūkio darbuotojais, dirbusiais pagal terminuotas darbo sutartis 2007 m. pirmąjį ketvirtį;
  - mokėjimo reikalavimas Nr. 351 2013 00015707 02 000, kuriuo nurodoma sumokėti 3 932,27 EUR sumą kaip pagal darbo sutartį dirbančių asmenų apsaugos nuo nelaimingų atsitikimų ir senatvės pensijos įmokas ir atitinkamas civilines sankcijas, susijusias su žemės ūkio darbuotojais, dirbusiais pagal terminuotas darbo sutartis 2007 m. antrąjį ketvirtį.
- 2 Florencijos apeliacinio teismo Darbo bylų skyrius, <...> pakeisdamas *Tribunale di Grosseto* (Groseto teismas) priimtą sprendimą, atmetė prieštaravimą ir pripažino, kad mokėjimo reikalavime nurodytas reikalavimas yra pagrįstas, motyvuodamas tuo, kad žemės ūkio darbuotojų, dirbančių pagal terminuotas darbo sutartis, darbo užmokestis turi būti apskaičiuojamas pagal šešių su puse valandų darbo dienos laiką, o ne už faktiškai išdirbtas valandas.

- 3 Kasacinio teismo Darbo bylų skyrius <...> perdavė bylą šiam Apeliaciniam teismui, nurodydamas šį teisės principą: „*Žemės ūkio darbdavio mokėtinis socialinio draudimo įmokos nuo pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų darbo užmokesčio pagal kartu taikomus Decreto legge n. 338/1989 (Dekretas įstatymas Nr. 338/1989) 1 straipsnio 1 dalį <...> ir 2006 m. liepos 6 d. CCNL 40 straipsnį, turi būti apskaičiuojamos tik už faktiškai išdirbtas valandas, išskyrus atvejus, kai konkrečiai įrodoma, kad dėl „force majeure“ aplinkybių įvykusių pertraukų darbdavys nurodė darbuotojams likti ūkyje.*“

Apibendrinant, Kasacinio teismo nuomone:

– 2006 m. liepos 6 d. CCNL 30 straipsnio 1 dalyje, susijusioje su žemės ūkio darbuotojais ir sodininkais, kuriame numatyta, kad „*darbo laikas yra 39 valandos per savaitę, t. y. šešios su puse valandos per dieną*“, nurodoma tik maksimali normalaus savaitės ir darbo dienos laiko riba, tačiau nenurodytas minimalus darbo laikas;

– CCNL 40 straipsnio 1 dalyje, kurioje numatyta, kad „*pagal terminuotą sutartį dirbantys darbuotojai turi teisę į apmokėjimą už faktiškai per dieną išdirbtas darbo valandas*“, įtvirtinta taisyklė, kuri logiškai nesuderinama su savaitės ir darbo dienos laiko sąvoka, nes pagal ją mokėtinas darbo užmokestis nesiejamas su iš anksto nustatytu darbo laiku, kurį galima nustatyti bendrai ir abstrakčiai;

– ši nuostata, grindžiama darbo žemės ūkyje pagal terminuotas sutartis ypatumais, visiškai atitinka *Decreto legislativo n. 66/2003* (Įstatyminis dekretas Nr. 66/2003) 16 straipsnio 1 dalies g punkto nuostatą, kurioje, perkeliant į nacionalinę teisę Direktyvas 93/104/EB ir 2000/34/EB, nustatyta, kad pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams netaikomi teisės aktai dėl įprasto savaitės darbo laiko;

– *[kiti argumentai, kurie nėra svarbūs atsakant į prejudicinį klausimą]*

– 1989 m. Dekreto įstatymo Nr. 338 1 straipsnio 1 dalyje – kiek tai susiję su įmokomis – nustatyta, kad darbo užmokestis, kuriuo remiantis apskaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, negali būti mažesnis už darbo užmokestį, nustatytą įstatymuose, kituose teisės aktuose, kolektyvinėse sutartyse, kurias atstovaujanti profesinės sąjungos sudaro nacionaliniu pagrindu, arba kolektyvinėse sutartyse ar individualiose sutartyse (ir pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų atveju pagal kolektyvinę sutartį mokėtinas būtent darbo užmokestis atsižvelgiant į išdirbtas valandas);

– taip pat negalima daryti priešingos išvados dėl įmokų už faktiškai išdirbtas valandas apskaičiavimo, „*atsižvelgiant į skundžiamame sprendime nurodytą Bendrijos jurisprudenciją dėl draudimo diskriminuoti pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius darbuotojus, numatyto Direktyvos 99/70/EB 4 punkte, nes <...> šis draudimas susijęs su šalių darbo santykiais ir bent jau gali suteikti galimybę*

darbuotojui reikalauti daugiau nei jam faktiškai priklauso, tačiau socialinio draudimo įstaiga negali nustatyti kitokių ir didesnių su socialinėmis įmokomis susijusių reikalavimų, kuriais viršijamos Sąjungos teisės nuostatos su įmokomis susijusioje srityje“.

- 4 [A. M.] atnaujino procesą ir, remdamasi Kasacinio teismo suformuluotu teisės principu, paprašė panaikinti mokėjimo reikalavimus, dėl kurių pateiktas prieštaravimas, nes jau yra sumokėjusi įmokas pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams, apskaičiuodama jas pagal realiai išdirbtas valandas.
- 5 INPS, kuri dalyvavo posėdyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, iškėlė klausimą, ar Kasacinio teismo suformuluotas teisės principas atitinka diskriminacijos draudimą, įtvirtintą Direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punkte, kurio 1 dalyje nustatyta: „Pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos negu panašioms nuolatiniams darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotas darbo santykius, nebent ši nevienoda traktuotė yra objektyviai pagrįsta.“

INPS teigimu, nustatant, kad įmokos už pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus turi būti mokamos nuo darbo užmokesčio, apskaičiuoto už faktiškai išdirbtas darbo valandas (kaip numatyta CCNL 40 straipsnyje), o ne pagal šešių su puse valandų darbo per dieną grafiką, kaip numatyta CCNL 30 straipsnyje žemės ūkio darbuotojų, įdarbintų pagal neterminuotas darbo sutartis, atveju neatsižvelgiant į išdirbtas valandas, nors jie atlieka tas pačias užduotis, pirmieji vertinami mažiau palankiai, kiek tai susiję su darbdavio mokėtinomis įmokomis ir su INPS pripažintomis socialinio draudimo išmokomis, kurios, atsižvelgiant į tai, kad jos grindžiamos įmokomis, greičiausiai bus mažesnės už tas, kuriomis galėtų pasinaudoti antrieji.

Be to, nors nediskriminavimo principo paskirtis yra užtikrinti, kad terminuotos darbo sutarties sudarymas nepablogintų atitinkamo darbuotojo padėties, dėl ko jis atsidurtų nepalankesnėje padėtyje, palyginti su neterminuotam laikotarpiui įdarbintu darbuotoju, minėtame 4 punkte pateikta sąvoka „darbo sąlygos“ turi būti suprantama ne siaurai ir ne tik tiek, kiek tai susiję su darbdavio mokamu darbo užmokesčiu, o platesne prasme, apimančia visas teises pasekmes, darančias poveikį darbuotojo ir darbdavio materialinei teisei padėčiai, taigi taip pat socialinės apsaugos požiūriu, kiek tai susiję tiek su įmokų dydžiu, tiek su atitinkama socialinio draudimo išmokų suma, esant darbo santykiams arba jiems pasibaigus.

Taigi INPS paprašė Apeliacinio teismo sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

<...> [klausimai panašūs į tuos, kuriuos vėliau pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas]. Dėl bylos esmės ji prašė, pasibaigus prašymo priimti prejudicinį sprendimą procedūrai, atmesti apeliacinį skundą kaip nepagrįstą faktiniu ir teisiniu atžvilgiais.

Vis dėlto Surinkimo įstaiga bylos nagrinėjime nedalyvavo.

- 6 Vėlesnėse pastabose, pateiktose 2023 m. birželio 30 d., [A. M.] paprašė atmesti prašymą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą <...>, nes privalomos socialinio draudimo įmokos nepatenka į objektyviają Direktyvos 1999/70/EB taikymo sritį ir direktyva veikia ne horizontaliai, o tik vertikalčiai, todėl ja negalima remtis INPS ir darbdavio santykiuose;

<...> [su nacionaline proceso teise susiję argumentai] <...> [nacionalinė procedūra] <...>

SPRENDIMO MOTYVAI

- 7 Šis teismas, į kurį kreiptasi dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo, pagal nacionalinę teisę privalo laikytis Kasacinio teismo nutarties, kurioje aiškiai nurodytas Italijos Civilinio proceso kodekso 384 straipsnis, pagal kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turi laikytis teisės principo ir bet kuriuo atveju to, ką yra nusprendęs šis teismas (naujausia Kasacinio teismo nutartis Nr. 27155/2017 dėl teisės taikymo klausimus nagrinėjančio teismo patvirtinto teisės principo privalomojo pobūdžio).
- 8 Taigi šioje bylos stadijoje proceso dalykas susijęs su taisyklės, pagal kurią darbdavė, t. y. apeliante, turėjo sumokėti įmokas už pagal terminuotą darbo sutartį dirbančius žemės ūkio darbuotojus pagal faktiškai išdirbtas valandas, taikymu konkrečiu atveju.
- 9 Taikytinos nacionalinės teisės nuostatos yra žemės ūkio darbuotojams ir sodininkams skirtas 2006 m. liepos 6 d. CCNL 40 straipsnis, kuriame numatyta, kad „pagal terminuotą darbo sutartį dirbantys darbuotojai turi teisę į apmokėjimą už dienos metu faktiškai išdirbtas valandas“, kaip tai aiškina Kasacinis teismas, ir 1989 m. Dekreto įstatymo Nr. 338 <...> 1 straipsnio 1 dalis, pagal kurią įmokų dydis siejamas su darbo užmokesčiu, taikant taisyklę, kuria remiantis darbo užmokestis, pagal kurį apskaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, negali būti mažesnis už darbo užmokestį, nustatytą įstatymuose, kituose teisės aktuose, kolektyvinėse sutartyse, kurias atstovaujančios profesinės sąjungos sudaro nacionaliniu pagrindu, arba kolektyvinėse sutartyse ar individualiose sutartyse, jeigu gaunamas didesnis darbo užmokestis nei numatytas kolektyvinėje sutartyje. Pagal šią nuostatą, taikant Kasacinio teismo nustatytą teisės principą, pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų atveju įmokos turi būti mokamos už faktiškai išdirbtas valandas, nes pagal kolektyvinės sutarties nuostatas jie turi teisę į darbo užmokestį tik už šias valandas.

Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog CCNL 30 straipsnyje numatyta, kad „*pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų darbo laikas yra 39 valandos per savaitę, t. y. šešios su puse valandos per dieną*“, o tai reiškia, kad darbdavys bet kuriuo atveju privalo sumokėti darbuotojui už šias valandas, net jeigu jis neprašo dirbti, išskyrus atvejus, kai darbas pertraukiamas dėl nenugalimos jėgos aplinkybių, ir turi sumokėti įmokas nuo atitinkamo darbo užmokesčio.

- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas abejoja, ar Kasacinio teismo nurodytas teisės principas atitinka Sąjungos teisę, visų pirma Direktyvos 1999/70/EB dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punktą, ir mano, kad INPS prašomo kreipimosi į Teisingumo Teismą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą sąlygos yra įvykdytos.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą leistinumas pagal vidaus teisę

11 <...>

12 <...>

13 <...>

<...> [nacionalinė praktika ir ES jurisprudencija, pagal kurią leidžiama kreiptis į Teisingumo Teismą]

Sąjungos teisės taikymas šioje byloje

- 14 Be to, dėl materialinio aspekto Teisingumo Teismas mano, kad, atsižvelgiant į nediskriminavimo principą, įtvirtintą Direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punkte, kurio 1 dalyje nustatyta: „*Pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos negu panašioms nuolatiniams darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotus darbo santykius, nebent ši nevienoda traktuotė yra objektyviai pagrįsta.*“, Sąjungos teisė šioje byloje yra taikytina.
- 15 Pirma, nagrinėjamu atveju kalbama apie „*darbo sąlygas*“; tai yra sąvoka, kuri turi būti suprantama ne siaurai, bet plačiai, kaip apimanti visas išmokas, kurias darbdavys moka darbuotojui dėl darbo santykių, taigi ji yra susijusi ir su darbo užmokesčio dydžiu (2007 m. rugsėjo 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Del Cerro Alonso*, C-307/05; 2013 m. gruodžio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Carratù*, C-361/12; 2008 m. balandžio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Impact*, C-268/06).

Pagal Sprendimą *Del Cerro Alonso* „*klausimas, ar taikant bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktyje nurodytą nediskriminavimo principą viena iš atlyginimo*

sudedamųjų dalių kaip įdarbinimo sąlyga turi būti suteikta pagal terminuotą darbo sutartį dirbančiam darbuotojui tomis pačiomis sąlygomis kaip pagal neterminuotą darbo sutartį dirbančiam darbuotojui, patenka į EB 137 straipsnio 1 dalies b punkto, Direktyvos 1999/70 ir šiuo pagrindu priimto bendrojo susitarimo taikymo sritis“ (47 punktą). Taigi vienodų „darbo sąlygų“ sąvoka turi būti aiškinama kaip apimanti darbo užmokestį, kurio nustatymas, be abejonės, paliekamas nacionalinės teisės sistemų kompetencijai, tačiau kuris negali būti nustatytas nepalankiai, sudarant nepalankesnes sąlygas pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis, nebent šis skirtingas požiūris yra objektyviai pagrįstas.

- 16 Iš tikrųjų nagrinėjamu atveju visų pirma kalbama tiesiogiai apie darbo užmokestį, mokėtiną pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams, nes pagal vidaus teisės sistemą įmokos, kurių reikalauja INPS, yra mokėtinos nuo viso pagal darbo sutartį dirbantiems darbuotojams mokėtino darbo užmokesčio.
- 17 Be to, vertinant kitu aspektu, manytina, kad sąvoka „darbo sąlygos“ apima ir INPS reikalaujamas įmokas, nes jos naudojamos profesinių pensijų sistemų teikiamoms socialinės apsaugos išmokoms, t. y. išmokoms, kurios taip pat patenka į [Sąjungos teisėje vartojamą] darbo užmokesčio sąvoką (žr. 1990 m. gegužės 17 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Barber*, C-262/88, 2008 m. lapkričio 13 d. Sprendimą *Komisija / Italija*, C-46/07, ir 2008 m. balandžio 15 d. Sprendimą *Impact*, C-268/06, kuriuose nurodyta, kad ši sąvoka apima „pensijas, mokamas dėl darbuotojo ir darbdavio darbo santykių, išskyrus teisės aktuose numatytas socialinio draudimo pensijas, kurių mokėjimą labiau lemia ne tokie santykiai, o socialinės politikos prielaidos“).
- 18 Iš tikrųjų Direktyvoje 2006/54 profesinės socialinės apsaugos sistemos apibrėžiamos kaip ligos, invalidumo, senatvės, nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų, nedarbo sistemos, kurios nepatenka į Direktyvos 79/7/EEB (dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo nuoseklus įgyvendinimo socialinės apsaugos srityje) taikymo sritį ir kurių „paskirtis – pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantiems asmenims, dirbantiems įmonėje ar įmonių grupėje, ekonominės veiklos srityje arba profesinės veiklos sektoriuje ar sektorių grupėje, mokėti išmokas, papildančias arba pakeičiančias įstatymais nustatytose socialinės apsaugos sistemose numatytas išmokas, nepriklausomai nuo to, ar dalyvavimas tokiose sistemose yra privalomas, ar ne“.

Tokios sampratos nuosekliai laikomasi Sąjungos jurisprudencijoje, iš kurios galima daryti išvadą, kad profesinės socialinės apsaugos sistemos skiriasi nuo bendros socialinės apsaugos sistemos ne socialiniu apsaugos tikslu ar rizikos, kuri yra apsaugos objektas, pobūdžiu, o veikiau naudos gavėjų tipologija ir pateisinama santykių priežastimi: socialinio draudimo įstaigos moka išmokas visiems asmenims pagal įstatymą ir pagal solidarumo bei paramos silpnesniosioms kategorijoms kriterijus, o profesinės sistemos moka išmokas, papildančiais arba pakeičiančiais teisės aktais nustatytas valstybinio socialinio

draudimo sistemas, darbuotojams, priklausantiems įmonėms, ekonominės veiklos šakai ar profesiniam sektoriui, kurios yra neatsiejama jų darbo santykių dalis.

- 19 Nagrinėjamu atveju kalbama apie įmokas, kurios skirtos nuo darbo santykių priklausančioms išmokoms mokėti, kurių dydis yra proporcingas darbo santykių trukmei ir kurios yra susijusios su darbo užmokesčio dydžiu, nes įmokos priklauso nuo darbo užmokesčio sumos. Šiuo atveju mažesnis darbo užmokestis, dėl kurio sumažėja įmokų dydis, lemia ir mažesnes socialinio draudimo išmokas, o tai akivaizdžiai nepalanku atskiriems darbuotojams, taip pat padidėja visuomenei tenkanti našta, susijusi su išmokų, kurios turi būti padengiamos iš valstybinio socialinio draudimo sistemos, mokėjimu tokiems darbuotojams.
- 20 Taigi nagrinėjamu atveju kalbama ir apie išmokas, kurios gali būti mokamos pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams, kurie, turėdami teisę gauti darbo užmokestį tik už realiai išdirbtas valandas, palyginti su garantijomis, teikiamomis nuolatiniais darbuotojams, kuriems visada mokamas kolektyvineje sutartyje nustatytas minimalusis darbo užmokestis, neatsižvelgiant į faktiškai išdirbtas valandas, gaus neabejotinai mažesnes išmokas.
- 21 Bet kuriuo atveju negalima abejoti, kad šiuo atveju kalbama apie „darbo sąlygas“, į kurias daroma nuoroda Direktyvos 99/70/EB 4 punkte, todėl tai patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.
- 22 Žemės ūkio sektorius taip pat nėra pašalintas iš šios direktyvos taikymo srities.
- 23 Kiek tai susiję tik su vertikaliuoju direktyvos veikimu, kuriuo, apeliančios nuomone, negalima remtis privačių asmenų ginče, pažymėtina, kad pirmiausia ši teiginį paneigia tai, kad nagrinėjama direktyva buvo tinkamai perkelta į nacionalinę teisę *Decreto legislativo n. 368/2001* (Įstatyminis dekretas Nr. 368/2001), kurio 6 straipsnyje Italijos sistemoje taip pat įtvirtinamas nediskriminavimo principas (dabar šiuo klausimu žr. *Decreto legislativo n. 81/2015* (Įstatyminis dekretas Nr. 81/2015) 25 straipsnį), taigi ji veikia ir horizontaliuosiuose privačių asmenų ir privačių asmenų bei organizacijų santykiuose.
- 24 Antra, nediskriminavimo principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, visiškai tiesiogiai veikiantis ir horizontaliosiose situacijose, bent jau tais atvejais, kuriais jis tiksliau paaiškintas antrinės teisės šaltiniuose, kaip šiuo atveju Direktyvoje 99/70/EB (žr. Teisingumo Teismo sprendimą *Kucukdeveci*, C-555/07).
- 25 Galiausiai reikia atsižvelgti į tai, kad minėtoje 4 punkto 1 dalyje įtvirtintas draudimas buvo pripažintas besąlygišku ir pakankamai tikslu, ir dėl to netgi nereikia perkelti direktyvos į nacionalinę teisę, išskyrus vienintelę išlygą – jeigu yra objektyviai pagrįstų priežasčių (jos yra teisminės kontrolės objektas, Teisingumo Teismo sprendimo *Impact*, C-268/06, 65 ir 68 punktai), kurios turi būti suprantamos kaip taikomos „*apibrėžtomis ir konkrečioms aplinkybėms*,

apibūdinančioms konkrečių veiklą“ (Teisingumo Teismo sprendimo Del Cerro Alonso, C-307/05, 53–58 punktai).

- 26 Taigi nustačius, kad nagrinėjamos direktyvos 4 punkto 1 dalis taikoma pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų darbo užmokesčiui ir su juo susijusioms įmokoms, praktiškai manytina, kad Kasacinio teismo patvirtintas teisės principas, susijęs su įmoku, kurias darbdavys turi mokėti už realiai išdirbtas valandas, apskaičiavimu, reiškia šios nuostatos pažeidimą, nes pagal ją minėti darbuotojai yra vertinami mažiau palankiai nei pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantys žemės ūkio darbuotojai, ir tam nėra realių objektyvių priežasčių.
- 27 Aptariant šių dviejų kategorijų panašumą, neabejotina ir neginčijama tai, kad pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys žemės ūkio darbuotojai vykdė tas pačias funkcijas kaip ir darbuotojai, įdarbinti pagal neterminuotas darbo sutartis <...>.
- 28 Kiek tai susiję su mažiau palankiu vertinimu, akivaizdu, kad dėl teisės taikymo klausimus nagrinėjančio teismo suformuluoto teisės principo taikymo pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai būtų vertinami mažiau palankiai nei panašūs pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai, nes tai reikštų, kad žemės ūkyje dirbama mažų garantijų darbo sąlygomis ir tik esant šiems santykiams darbdavys gali vienašališkai nustatyti šalių abipusių pareigų, susijusių su darbu ir darbo užmokesčiu, turinį, o tai lemtų įmokų dydį, o vėliau – ir socialinės apsaugos išmokų dydį, nors pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai bet kuriuo atveju gauna minimalųjį darbo dienos užmokestį, apskaičiuojamą pagal šešių su puse valandų darbo laiką, neatsižvelgiant į faktiškai išdirbtą laiką, ir iš to kylančias pasekmes įmokoms ir INPS mokamoms darbuotojų išmokoms.
- 29 Dėl objektyvių skirtingo požiūrio priežasčių nebuvimo reikia pažymėti, kad nė viena šalis nenurodo, kokios yra šios objektyvios priežastys, susijusios su „*apibrėžtomis ir konkrečiomis aplinkybėmis, apibūdinančiomis konkrečių veiklą“ (Teisingumo Teismo sprendimas Del Cerro Alonso, C-307/05, 53–58 punktai), nors Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nurodyta, jog ši sąvoka reikalauja, kad „skirtingas požiūris būtų pateisinamas tiksliais ir konkrečiais veiksniais, kurie apibūdina atitinkamą darbo sąlygą, atsižvelgiant į konkrečias jos taikymo aplinkybes ir remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais tam, kad būtų įvertinta, ar šis skirtingas požiūris atitinka tikrus poreikius, leidžia pasiekti numatytą tikslą ir yra būtinas jam pasiekti“ (2023 m. spalio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-660/20).*
- 30 Nagrinėjamu atveju nėra nei objektyvių aplinkybių, susijusių su paslaugų teikimu, nei tikslų ir konkrečių aplinkybių, leidžiančių daryti išvadą, kad pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams iš tikrųjų būtina taikyti skirtingą požiūrį, nes žemės ūkio veiklai būdinga rizika, kurią lemia ypatingas negalimų

numatyti oro sąlygų poveikis, kiek tai susiję apskritai su visomis išmokomis, o įdarbinimo rūšis neturi reikšmės.

Remdamasis šiais motyvais,

Teismas,

vadovaudamasis SESV 267 straipsniu,

teikia Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį reikia aiškinti taip, kad jai prieštarauja tokia nacionalinės kolektyvinės sutarties nuostata, kaip antai įtvirtinta 2006 m. liepos 6 d. CCNL [*contratto collettivo nazionale di lavoro*; nacionalinės kolektyvinė sutartis] dėl žemės ūkio darbuotojų ir sodininkų 40 straipsnyje (kaip ją aiškina *Corte di Cassazione* (Kasacinis teismas, Italija), o toks išaiškinimas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui yra privalomas), kuri pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams pripažįsta teisę į faktiškai per dieną išdirbtų darbo valandų apmokėjimą, kitaip nei CCNL 30 straipsnis, kuriuo remiantis pagal neterminuotą darbo sutartį dirbantiems darbuotojams pripažįstama teisė į darbo užmokestį, apskaičiuojamą pagal šešių su puse valandų darbo dieną?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį reikia aiškinti taip, kad privalomos socialinio draudimo įmokos, mokėtinos už pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus pagal profesinės socialinės apsaugos sistemą, dydis taip pat priskirtinas prie darbo sąlygų, todėl jį reikia nustatyti remiantis tuo pačiu kriterijumi, kuris taikomas pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams, taigi atsižvelgiant į kolektyvinėje sutartyje nustatytą darbo dienos laiką, o ne pagal faktiškai išdirbtas darbo valandas?

sustabdo bylos nagrinėjimą, kol bus paskelbtas Teisingumo Teismo sprendimas dėl šių klausimų;

nurodo kanceliarijai perduoti šią nutartį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui
<...>.

<...> Florencija, 2024 m. sausio 8 d.

<...>